

Defensa i exigència de la política

Josep Maria Canyelles*

El sector públic i el món de la política tenen la necessitat imperiosa d'interioritzar models de gestió de la seva responsabilitat social. Ja no n'hi ha prou amb discursos morals o amb compromisos volàtils. Calen sistemes de gestió de l'ètica, compromisos verificables, canals de diàleg transparents... No és sols en el seu interès sinó en el de la societat que cal que facin un pas endavant. La política i el sector públics són necessaris i han de fer un gran servei a la societat, cosa que no estaran en condicions de fer si segueix endavant la pèrdua de legitimitat que arreu del món i accentuadament a casa nostra s'està produint.

Des de la nostra acció com a promotors de la responsabilitat social, destinem una part dels nostres esforços a desenvolupar aquest enfocament de gestió entre el sector públic. La pretensió no es limita a fer que l'RSE sigui millor compresa o perquè des de les Administracions Públiques se'n facin ressò, sinó que l'objectiu és que els organismes públics puguin integrar-ne la seva gestió d'una manera formal i transversal.

Aquest no és un repte fàcil, com ja hem mostrat altres cops, ja que l'Administració Pública no tendeix a observar-se a si mateixa com a possible ens amb impactes subjecte de responsabilitat social a esmenar. Cal, per tant, un esforç de diàleg, capacitació, comprensió de les oportunitats, integració estratègica...

I no es tracta d'una qüestió menor ja que, si bé hom pot considerar que l'impacte de les empreses és molt més gran, la repercussió que té l'acció del sector públic acaba sent molt rellevant, tant per valors socials, per exemplaritat, per coherència interna, i per tracció dels proveïdors.

Tot plegat, suposa que molt sovint focalitzem aspectes del que en diem l'RSA (o sigui la Responsabilitat Social de les Administracions Públiques) fet que comporta el **risc de semblar que estiguem exercint una crítica descompensada envers el sector públic**. Cosa allunyada de la voluntat ja que **la nostra actuació es basa no en una crítica orientada a la seva legitimitat sinó precisament amb vocació d'ajudar a millora aquesta i l'efectivitat de les seves polítiques públiques i els impactes causats**.

Defensa de l'acció política

Dit això, volem aprofitar per fer referència a un [article](#) recent de l'expresident Jordi Pujol, on fa una defensa de l'acció política, aspecte aquest que ens sembla bàsic enmig de tantes crítiques a les persones i organitzacions que formen part d'aquest sector.

Són moltes les notícies que fan mal a la política però no podem prescindir d'aquesta de la mateixa manera que les crítiques al que puguin fer malament les empreses tampoc pretenen prescindir d'aquestes. En tot cas, el que pertoca és afavorir, per la via d'una gestió més responsable, una superació de l'estat actual i una orientació a millors pràctiques.

Fa uns dies parlava en un [escrit](#) de Sergio Fajardo, exalcalde de Medellín, mostra algunes pràctiques socialment responsables. Una de les idees que recordo molt intensament de la conversa que vam tenir amb ell feia referència al tancament dels partits polítics. Ens deia que era intencionat, ja que la gent que hi tenia el control ja els anava bé que no hi entrés gaire gent nova, amb idees i amb valors. En aquest sentit, una certa dosi de corrupció, o fins i tot la mateixa imatge de la corrupció, ja els anava bé per tal d'evitar aires nous a dins de l'estructura.

La democràcia demana partits polítics que liderin el país i que facin possible l'alternança en el poder. És cert que aquests partits han de fer un gran salt endavant en la gestió de la seva responsabilitat social ja que altrament difícilment podran incorporar el lideratge socialment responsable en les seves accions de govern. Però una de les maneres d'ajudar a fer-ho possible és amb la pressió social, amb la complicitat social, amb el diàleg amb els grups d'interès...

Pujol lamenta que algunes conclusions al voltant del comportament de la classe política tenen un caràcter nociu i que no van enlloc.

És veritat que sense societat civil, sense gent organitzada, activa, positiva, no hi ha país. És cert que només amb polítics no hi hauria país [...] Però hi ha decisions o orientacions, o impulsos, o compromisos i riscos que la societat civil no pot prendre o no pot assumir. La responsabilitat global del país no la té la societat civil. La té la política. Fa anys ja ho dèiem ("[Grandesa i misèria de la política](#)", Barcelona, 4-VI-02 i "[El perfil del polític del segle XXI](#)" Deusto, 27-I-04) [...] Hi ha coses que només

poden fer els polítics. A la societat civil hi ha reivindicacions, desitjos, projectes o pors que molt sovint són tots o molts d'ells legítims, però parcials, és a dir, afecten una part de la població, però no tota i que entren en conflicte entre ells. Qui s'enfronta a aquestes situacions generalment són els polítics.

Per tant, els ciutadans no poden mirar-se d'una manera distant o displicent la política. No poden simplement desinteressar-se'n, o refugiar-se en l'escepticisme o fins i tot en el sarcasme [...] Tot plegat ens porta a una conclusió: cal que els ciutadans, que la societat civil s'involucrin en la política. Per a molts, això no significa fer-se d'un partit o prendre posicions públiques. Però per uns quants sí que significa prendre una posició pública, un compromís públic [...] Que no arrufin el nas amb posat de suficiència si algunes o moltes actuacions polítiques no els agraden, sinó que s'esforcin a entendre els problemes, que s'esforcin a entendre les dificultats i complexitats de la política, que creïn el seu propi criteri i que en el que per vocació, possibilitats i situacions puguin, s'involucrin.

Certament, si mirem en un dia qualsevol les notícies que afecten el sector públic és bastant probable que ens en enduguem una imatge prou lamentable i, cosa que és pitjor, disminueixi en la ciutadania la confiança en les institucions públiques. La conseqüència és una **pèrdua de capital social i una menor efectivitat de les polítiques públiques.**

Hem volgut fer la prova avui mateix, havent llegit l'article de Pujol. Observant les notícies que afectaven la responsabilitat social del sector públic hem obtingut aquest [recull \(clicqueu-hi\)](#), que afecta organitzacions públiques tant catalanes (locals, comarcals i nacionals) com de fora (autonòmiques, estatals i internacionals).

Per descomptat, per part de l'Administració **també es donen moltes bones pràctiques**, però no és d'això del que parlem ara. Si us plau, en podeu trobar tant de bones com de dolentes anant al canal RSE de Responsabilitat Global:

Per descomptat que no totes les notícies tenen el mateix valor. Sigui com sigui, no podem dir que despertin en nosaltres la sensació que podem confiar en l'Administració com a garant

de l'interès públic i el sentit comú. I si això és així és molt preocupant. Si una part significativa de la ciutadania va consolidant aquesta valoració la pèrdua de legitimitat del sector públic afectarà de manera creixent la seva capacitat de crear valor de manera eficient. Algunes crítiques (de vegades amb raó, de vegades sense; altres amb raó però amb males formes...) ja van més enllà de la *cultura del no* (versió local del NIMBY – *Not in my back yard*) i no s'explicarien si no fos per una pèrdua de *capital social* i específicament de *capital institucional*. Aspectes que són greus per a qualsevol societat, i més per a la catalana donades les circumstàncies històriques que han fet que el país hagi de basar en seu potencial en aquests capitals a manca d'altres poders polítics i econòmics de quals no podem disposar.

Xavier Roig, autor del llibre "La dictadura de la incompetència" afirma que ja se'n comencen a veure els efectes d'aquesta mena de dictadura: "El més escandalós és el funcionament dels trens de rodalies; el sistema mèdic està començant a patir les conseqüències de la mala gestió; el sistema educatiu tampoc va fi... I tot va a més. Necessitem un cop de timó, perquè sinó el país es va degradant i anem perdent competitivitat. En general això passa a tot el sud d'Europa. Al final passarà el mateix que a Argentina. Era un país que estava molt bé i era molt ric, però s'ha anat degradant i una classe política dolenta ha portat el país al desastre". [...] És un perill perquè la gent acceptant el mal funcionament de les coses. Ens passarà com a l'Argentina, on domina el fatalisme, la idea que "no fem res perquè res no canviarà".

Assumint la imperfecció en la gestió de qualsevol organisme, **proclamem la necessitat que els organismes públics assumeixin la gestió de la seva pròpia responsabilitat social com un procés de millora contínua**, en base a una **integritat ètica** dels seus lideratges, uns **compromisos explícits** i uns **mecanismes de diàleg** amb els [partprenents](#) o *stakeholders*, i millora de la **rendició de comptes**.

Igual que a les empreses els demanem que gestionin particularment la seva RSE i també sectorialment, el mateix cal demanar al sector públic (per a cada organisme i per al conjunt del sector) alhora que se situï el repte d'avançar territorialment en apostes de governança per mitjà de la gestió de [Territoris Socialment Responsables](#).

Aquest article es troba disponible a: www.collaboratio.net/mm/File/ca/Art.jmcanyelles_Defensa_Politica.pdf

---

* **Josep Maria Canyelles** jmcanyelles@collaboratio.net, promotor del *think tank* www.ResponsabilitatGlobal.com. Assessora empreses, governs i organitzacions. És assessor tècnic de la Cambra de Comerç de Barcelona. Col·labora amb l'Associació per a les Nacions Unides. Coordinador de la Comissió RS de l'Ass. Cat. Comptabilitat i Direcció www.accid.cat i col·labora amb diferents universitats. Promou **collaboratio**, iniciativa per als TSR